

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

УДК 343.9:343.851:341(075)

DOI <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2024-2-10-1>

Веденєєв Дмитро Валерійович,

доктор історичних наук, професор

(Міжвідомчий науково-дослідний центр

з проблем боротьби з організованою злочинністю при РНБО України, м. Київ)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8929-9875>

Семенюк Олександр Георгійович,

доктор юридичних наук

(Міжвідомчий науково-дослідний центр

з проблем боротьби з організованою злочинністю при РНБО України, м. Київ)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5096-1374>

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ФУНКЦІОНАЛЬНОГО УСТРОЮ КРИМІНАЛЬНОЇ РОЗВІДКИ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ (1991–2019-ТІ РОКИ)

У статті проводиться наукова реконструкція та узагальнення еволюції організаційно-функціонального устрою структур кримінальної розвідки Національної поліції України як перспективного засобу протидії організованій злочинності та форми оперативно-розшукової діяльності. Досліджується нормативно-правова регламентація, еволюція організаційних форм та функцій структур кримінальної розвідки як складової апарату поліцейських органів України. Розглядаються новітні судження фахівців щодо раціональної організаційно-функціональної побудови органів (підрозділів) кримінальної розвідки.

Ключові слова: кримінальна розвідка, Національна поліція, оперативно-розшукова діяльність, розвідувальні органи в Україні.

Постановка проблеми. Діяльність кримінальної розвідки (КРР) органів внутрішніх справ України є невід'ємним елементом стратегічного рівня протидії організованій злочинності, а відтак і забезпечення національної безпеки. Чинна «Стратегія боротьби з організованою злочинністю» [1] серед наріжних завдань визначає побудову ефективної системи боротьби з організованою злочинністю, яка включає, зокрема, підсистему інформаційно-аналітичного забезпечення. В цих умовах наукової й службової актуальності набуває поглиблене дослідження еволюції організаційно-функціонального устрою структур кримінальної розвідки, узагальнення досвіду їх оперативної діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. З 1991 р. в Україні набула продуктивного розвитку національна наукова школа із дослідження інституту кримінальної розвідки (КРР). Достатньо сказати, що в міжнародній науково-практичній конференції «Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід» (м. Одеса, 29 квітня 2016 р.) взяло участь 118 учасників (включаючи 18 докторів та 52 кандидати наук), було заслухано 98 доповідей [див.: 2]. Серед засновників цього перспективного напрямку дослідження оперативно-розшукової й спеціальної діяльності й провідних його дослідників доцільно виокремити колишніх очільників і професорів Одеського державного уні-

верситету внутрішніх справ (ОДУВС), к.ю.н. С. Албула [див. наприклад: 3–4] та д.ю.н. О. Користіна, котрі не тільки новаторські дослідили такі аспекти порушеної проблеми як нормативно-правові та організаційні засади розбудови кримінальної («поліцейської») розвідки НПУ, її зміст й тактичні засади, питання імплементації зарубіжного досвіду КРР, але й наукового проекту «Концепція розвитку кримінальної розвідки органів внутрішніх справ України» [5]. Доцільно відзначити наукові й навчально-наукові праці дослідників ОДУВС О. Долженкова, В. Дулгера, С. Єгоров, В. Некрасова, Є. Полякова, Ю. Черкасова, Т. Щурата та інших, у яких розкриваються питання організації й тактики поліцейської розвідки, негласної оперативної роботи у середовищі організованих злочинних угруповань, тактики та психології агентурної роботи [див. наприклад: 6–8]. Активним науковим осередком вивчення тактики та агентурно-оперативних засад КРР стала кафедра оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ (Київ), про що свідчать праці таких науковців як Д. Никифорчук, О. Тарасенко, С. Тіхонов, В. Василичук, М. Грібов, С. Чернявський та інші [див. наприклад: 9–11].

Мета статті полягає у науковій реконструкції та узагальненні еволюції організаційно-функціонального устрою структур кримінальної розвідки Національної поліції України як перспективного засобу протидії організованій злочинності та форми оперативно-розшукової діяльності.

Виклад основного матеріалу. В першій роки незалежності України розвідапарати міліції іменувалися підрозділами розвідувально-пошукової діяльності [12, с. 64–65]. На виконання ухваленого у 1993 р. Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», в МВС України утворили спецпідрозділи по боротьбі з організованою злочинністю, котрі, отримали право використовувати штатних і нештатних негласних співробітників, які вводяться під легендою прикриття в організовані злочинні угруповання (ОЗУ). Відповідно, підрозділи новоствореного управління кримінальної розвідки зосередили свої зусилля на використанні негласних співробітників для збору інформації про криміногенні процеси у організованому злочинному середовищі, виявлення схем, механізмів вчинення злочинів організованими угрупованнями; документування злочинної діяльності ОЗУ тощо [13].

Діяльність тодішнього апарату кримінальної розвідки суттєво сприяла запобіганню виникнення організованих злочинних угруповань, правопорушенням, які вчинюються учасниками ОЗУ, відверненню встановлення корумпованих зв'язків зі сторони криміналітету з державними службовцями та посадовими особами, втягненню їх у злочинну діяльність. Тоді ж здійснювалися спроби залучення оперативних можливостей кримінальної розвідки для більш масштабних завдань – встановлення контролю над організованою злочинністю, її локалізації, нейтралізації та ліквідації, усуненню причин і умов існування організованої злочинності. Був створений розвідувально-аналітичний центр у системі кримінальної розвідки [14, с. 122–126].

До 2015 р. кримінальна розвідка існувала у складі Головного управління з боротьби з організованою злочинністю (ГУБОЗ) МВС (ліквідованого у тому ж 2015 р. у рамках реформування МВС). Тодішня структура КРР ГУБОЗ мала розвинутий агентурний апарат та аналітичний потенціал, солідну інформаційну базу даних

«Скорпіон». Її діяльність багато в чому сприяла протидії організованій злочинності, злочинним формуванням насильницької спрямованості, хвилі нових видів протиправної діяльності у 1990-х рр. Відтоді підрозділи розвідки включили до системи кримінальної поліції, наділяючи спеціальними повноваженнями по здійсненню конфіденційної діяльності в кримінальному середовищі організованих злочинних угруповань з метою встановлення контролю над організованою злочинністю, її локалізації, нейтралізації та ліквідації, усунення причин і умов існування організованої злочинності й корупції. КРР реалізувалася шляхом використання системи розвідувальних, пошукових, інформаційно-аналітичних заходів, у т.ч. із застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів, спрямованих на своєчасне запобігання, виявлення і нейтралізацію реальних та потенційних загроз національним інтересам України від злочинності [15, с. 53].

Оформилися *види кримінальної розвідки* оперативних підрозділів органів внутрішніх справ України, що визначали організаційно-функціональну структуру самих органів КРР: аналітична розвідка, стратегічна та тактична агентурні розвідки, технічна розвідка. Крім цього, самостійним видом кримінальної розвідки органів внутрішніх справ України стала діяльність підрозділів оперативної служби МВС України. Однак, після ліквідації ГУБОЗ у 2015 р. (в спеціальній літературі вказується на можливу наявність суб'єктивно-персональних та політичних міркувань до цього кроку) створили Службу кримінальної розвідки [16, с. 10–12].

У березні 2015 р. було анонсовано створення в структурі МВС Департаменту кримінальної розвідки. Йшлося про здійснення КРР у формах впровадження у злочинне середовище та глибокого аналітичного дослідження отриманої в їх результаті інформації, сукупно із даними оперативних підрозділів та із відкритих джерел. В основі нового механізму боротьби із корупцією, вважало керівництво МВС України, повинно перебувати впровадження у злочинне середовище штатних негласних співробітників та оперативників-нелегалів, що повинно дозволити документувати злочини ще на стадії підготовки, виявляти учасників протиправних схем тощо.

Станом на 2016 р. в структурі кримінальної поліції України функціонував Департамент кримінальної розвідки. Наприкінці 2017 р. перший заступник очільника НПУ – начальник кримінальної поліції В. Аброськін повідомив про об'єднання департаментів кримінального розшуку та кримінальної розвідки. Підкреслювалося, що основним напрямом діяльності нової структури стане боротьба з організованими злочинними формуваннями й «кримінальними авторитетами». У серпні 2017 р. голова Національної поліції України (у 2017–2019 рр.) С. Князєв повідомив ЗМІ про існування кримінальної розвідки, котра створена у рамках пошуку «нового інструментарію» боротьби із злочинністю. За його словами, кримінальна поліція «змінює підхід до боротьби із злочинністю», що полягає у відході від творення інституту тотальної агентури та вербування» при збереженні самої роботи із використанням конфіденційних джерел [17]. Судячи із відкритих джерел, у 2018 р. відбулося об'єднання підрозділів кримінальної поліції – Департаменту карного розшуку та Департаменту кримінальної розвідки.

У жовтні 2019 р. КМ України затвердив штат Департаменту стратегічних розслідувань (ДСР) Національної поліції України (створений після ліквідації у вересні 2019 р. Департаменту захисту економіки МВС). Депар-

тамент утворено відповідно до Постанови від 9 жовтня 2019 р. № 867 «Про утворення територіального органу Національної поліції». Новий департамент став міжрегіональним територіальним органом у складі кримінальної поліції НПУ, який брав участь у реалізації державної політики з питань боротьби з організованою злочинністю та здійснює оперативно-розшукову діяльність. З-поміж його функцій визначалося і здійснення оперативно-розшукової діяльності, спрямованої на здобуття інформації про криміногенні процеси в злочинному середовищі, пов'язані з протиправною діяльністю окремих осіб та злочинних угруповань, схеми легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Оприлюднені у ЗМІ дані про організаційно-функціональну будову ДСР свідчили про наявність в його структурі Управління № 1 – кримінальної розвідки. Відповідно, в його структурі існували: відділ № 1.1 (тактична розвідка та оперативно-тактичне прикриття); відділ № 1.2. (стратегічної розвідки); відділ № 1.3. (кримінальна розвідка у закладах виконання покарань) [18]. Станом на 2024 р. у структурі МВС та НПУ окрема структура КРР була відсутня. У відкритому доступі відсутні дані про організаційно-структурну будову органів КРР у системі МВС та Національної поліції України. Імовірно, ця функція віднесена до компетенції Департаменту карного розшуку, адже до завдань останнього входить, зокрема, припинення діяльності стійких суспільно небезпечних ОГ і ЗО, які впливають на криміногенну ситуацію в регіонах і в державі, викриття злочинної діяльності їх лідерів та кримінальних авторитетів, розкриття серійних, резонансних злочинів; організація агентурно-оперативної роботи, відповідно до вимог законодавства України та нормативно-правових актів МВС, ужиття заходів, спрямованих на покращення якісного складу агентурної мережі, зміцнення оперативних позицій у злочинному середовищі, розвиток інституту офіцерів-нелегалів.

Що ж стосується оптимальної організаційно-функціональної будови підрозділів КРР, то на думку дослідників Національної академії внутрішніх справ, найбільш ефективним й перспективним шляхом удосконалення розвідувальної роботи поліції є створення єдиного спеціалізованого підрозділу Національної поліції, у якому було б сконцентровано розвідувальний потенціал (кадровий, технічний, технологічний, науковий, фінансовий) для проведення розвідувальних заходів. На практиці це означало б злиття підрозділів

оперативної служби, оперативно-технічних заходів та Департаменту кримінальної розвідки у структуру під назвою «поліцейська розвідка» або «розвідка поліції». Її структуру б утворювали центральний орган управління (Департамент) та регіональні підрозділи (управління, відділи) з об'єднанням компетенції кримінальної та спеціальної поліції. Структура самих підрозділів поліцейської розвідки мала б складатися з основних та забезпечувальних підрозділів. До основних при цьому б відносилися б відділи: спеціальних операцій (оперативне впровадження та агентурна розвідка); візуального спостереження; негласного проникнення та контролю у публічно недоступних місцях; зняття інформації з каналів зв'язку, електронних інформаційних систем та ведення радіорозвідки; оперативної установки; розвідувального пошуку [19, с. 12–13].

Висновки. Аналіз досвіду діяльності підрозділів кримінальної розвідки в Україні підтверджує виключну важливість цього напрямку оперативно-розшукової діяльності за умов існування потужних організованих злочинних угруповань, транснаціональних ОЗУ, для яких властиві величезні фінансово-матеріальні можливості, наявність корупційних «парасольок» (прикриття), досконале знання форм і методів діяльності правоохоронних органів та спецслужб, наявність власних служб розвідки та безпеки, агентурних мереж.

За таких умов закономірно зростає значення застосування сучасних методів протистояння оргзлочинності, включаючи стратегічну розвідку й невинний розвідувальний моніторинг злочинного середовища (включаючи його транснаціональний вимір), аналітико-прогностичне супроводження протидії ОЗУ, міжнародний розвідувально-інформаційний обмін (співробітництво) у цій сфері.

Практика протидії організованій злочинності підтвердила доцільність унормування інституту кримінальної розвідки на рівні ухвалення відповідного закону України та Концепції кримінальної розвідки (узгодженої із новітніми загальнодержавними доктринальними, концептуальними документами у сфері захисту національної безпеки). Оформилися види кримінальної розвідки оперативних підрозділів органів внутрішніх справ України: аналітична розвідка, стратегічна та тактична агентурні розвідки, технічна розвідка. Постає необхідність сталого визначення, відповідно до згаданих напрямів, організаційно-функціональної побудови підрозділів (структур) КРР Національної поліції України.

Список використаних джерел

1. Стратегія боротьби з організованою злочинністю. Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 р. № 1126-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-2020-%D1%80#n7>.
2. Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід: матеріали Міжнародної науково-практичної конф., м. Одеса, 29 квітня 2016 р. Одеса: ОДУВС, 2016. 184 с.
3. Албул С. Розвідувальна функція оперативно-розшукової діяльності Національної поліції України. *Science and society modern trends in a changing world*. Veinn, 2024. С. 645–648.
4. Албул С.В. Реалізація розвідувальної функції у діяльності поліцейських органів зарубіжних країн: компаративний аналіз. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2015. Спецвипуск № 4 (71). С. 20–29.
5. Концепція розвитку кримінальної розвідки органів внутрішніх справ України: науковий проект / С.В. Албул, О.Є. Користін. Одеса: ОДУВС, 2015. 20 с.
6. Основи розвідки в середовищі та інфраструктурі злочинності: монографія / О. Ф. Долженков, В. А. Некрасов, Ю. Е. Черкасов. Одеса: Вид-во Одеського юридичного інституту НУВС, 2003. 197 с.
7. Албул С.В., Шура Т.Г. Оперативно-розшукові операції із залученням негласних працівників: правові та організаційно-тактичні засади: монографія. Одеса: ОДУВС, 2022. 290 с.
8. Албул С.В., Єгоров С.О., Поляков Є.В., Дулгер В.В. Агентурно-оперативна робота підрозділів Національної поліції: навч. посібник. Одеса: ОДУВС, 2022. 111 с.

9. Оперативно-розшукова діяльність та негласні слідчі (розшукові) дії: посіб. / [Д. Й. Никифорчук, О. С. Тарасенко, В. І. Василичук]. К. : Нац. акад. внутр. справ, 2014. 178 с.
10. Психологічні засади діяльності підрозділів оперативної служби: науково-практичний посібник / М. Л. Грібов, Д. Й. Никифорчук, М.А. Погорельський, С. С. Чернявський. К. : РВВ НАВС, 2019. 116 с.
11. Оперативно-розшукова діяльність (для підрозділів оперативної служби): навч. мет. посіб. / Василичук В. І., Шевченко Т.В., Тіхонов С.В. та ін./ Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2020. 109 с.
12. Закоморний Я., Деревягін О. Історія розвитку співробітництва з оперативними контактами. *Актуальні проблеми адміністративно-правового забезпечення діяльності Національної поліції*. Харків, 2017. С. 64–66.
13. Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» від 30 червня 1993 р. № 3341-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text> (дата звернення: 10.05.2024).
14. Шинкаренко І. І. Проблеми використання можливостей підрозділів кримінальної розвідки у боротьбі з організованою злочинністю. *Вісник Львівського інституту внутрішніх справ при НАВСУ*. Львів : 1999. № 2. С.121–129.
15. Подобний О.О. Сутність, значення та актуальні сучасні проблеми кримінальної розвідки. *Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 29 квітня 2016 р. Одеса: ОДУВС, 2016. С. 53–55.
16. Водько Н.П. Про зміст терміну «кримінальна розвідка». *Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 29 квітня 2016 р. Одеса: ОДУВС, 2016. С. 10–12.
17. У Нацполіції з'явилася кримінальна розвідка. URL: https://espresso.tv/news/2017/08/09/u_nacpoliciyi_zyavulyasya_kryminalna_rozvidka (дата звернення: 02.06.2024).
18. Наказ Голови Національної поліції України від 23.10.2019 року № 1077 про затвердження «Положення про Департамент стратегічних розслідувань Національної поліції України». URL: <http://tranzit.ltd.ua/nakaz/files> (дата звернення: 05.06.2024).
19. Грібов М.Л. Підрозділи оперативної служби в системі кримінальної розвідки національної поліції. *Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 29 квітня 2016 р. Одеса: ОДУВС, 2016. С.12–14.

References

1. Stratehiia borotby z orhanizovanoi zlochnnistiu. [Strategy for the fight against organized crime]. Skhvalena rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 16 veresnia 2020 r. № 1126-r. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-2020-%D1%80#n7> [in Ukrainian].
2. Kryminalna rozvidka: metodolohiia, zakonodavstvo, zarubizhnyi dosvid [Criminal intelligence: methodology, legislation, foreign experience]: materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konf., m. Odesa, 29 kvitnia 2016 r. Odesa: ODUVS, 2016. 184 s. [in Ukrainian].
3. Albul, S. (2024). Rozviduvalna funktsiia operatyvno-rozshukovoi diialnosti Natsionalnoi politsii Ukrainy [The intelligence function of operational and investigative activities of the National Police of Ukraine]. *Science and society modern trends in a changing world*. Veinn, S. 645–648 [in Ukrainian].
4. Albul, S.V. (2015). Realizatsiia rozviduvalnoi funktsii u diialnosti politseyskykh orhaniv zarubizhnykh krain: komparatyvnyi analiz [Implementation of the intelligence function in the activities of police bodies of foreign countries: a comparative analysis]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav. Spetsvyypusk* № 4 (71). S. 20–29 [in Ukrainian].
5. Albul, S.V., & Korystin, O.I. (2015). Kontseptsiia rozvytku kryminalnoi rozvidky orhaniv vnutrishnikh sprav Ukrainy: naukovyi proekt [Concept of development of criminal intelligence of internal affairs bodies of Ukraine: scientific project] / Odesa: ODUVS, 20 s. [in Ukrainian].
6. Dolzhenkov, O.F., Nekrasov, V.A., & Cherkasov, Yu.E. (2003). Osnovy rozvidky v seredovyshchi ta infrastrukturi zlochnnosti [The basics of intelligence in the environment and infrastructure of crime]: monohrafiia / Odesa : Vyd-vo Odeskoho yurydychnoho instytutu NUVS, 2003. 197 s. [in Ukrainian].
7. Albul, S.V., & Shchurat, T.H. (2022). Operatyvno-rozshukovi operatsii iz zaluchenniam nehlasnykh pratsivnykiv: pravovi ta orhanizatsiino-taktychni zasady [Operative and investigative operations with the involvement of undercover employees: legal and organizational and tactical principles]: monohrafiia. Odesa: ODUVS, 290 s. [in Ukrainian].
8. Albul, S.V., Yehorov, S.O., Poliakov, Ye.V., & Duilher, V.V. (2022). Ahenturno-operatyvna robota pidrozdiliv Natsionalnoi politsii [Agency-operational work of units of the National Police]: navch.posibnyk. Odesa: ODUVS, 2022. 111 s. [in Ukrainian].
9. Nykyforchuk, D.Y., Tarasenko, O.S., & Vasylynychuk, V.I. (2014). Operatyvno-rozshukova diialnist ta nehlasni slidchi (rozshukovi) dii [Operative investigative activity and covert investigative (detective) actions]: posib. / K. : Nats. akad. vnutr. sprav, 178 s. [in Ukrainian].
10. Hribov, M.L., Nykyforchuk, D.Y., Pohoretskyi, M.A., & Cherniavskiy, S.S. (2019). Psykholohichni zasady diialnosti pidrozdiliv operatyvnoi sluzhby [Psychological principles of operational service units]: naukovo-praktychnyi posibnyk / K. : RVV NAVS, 116 s. [in Ukrainian].
11. Vasylynychuk, V.I., Shevchenko, T.V., & Tikhonov, S.V. (2020). Operatyvno-rozshukova diialnist (dliia pidrozdiliv operatyvnoi sluzhby) [Operational investigative activities (for operative service units)]: navch. met. posib. / Kyiv: Nats. akad. vnutr. sprav, 109 s. [in Ukrainian].
12. Zakomornyi, Ya., & Dereviahin, O. (2017). Istoriia rozvytku spivrobotnytstva z operatyvnymy kontaktamy. Aktualni problemy administratyvno-pravovoho zabezpechennia diialnosti Natsionalnoi politsii [History of development of cooperation with operational contacts. Actual problems of administrative and legal support for the activities of the National Police]. *Kharkiv, S. 64–66* [in Ukrainian].

13. Zakon Ukrainy «Pro orhanizatsiino-pravovi osnovy borotby z orhanizovanoiu zlochynnistiu» [Law of Ukraine «On Organizational and Legal Basis of Combating Organized Crime»] vid 30 chervnia 1993 r. № 3341-XII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text> (data zvernennia: 10.05.2024) [in Ukrainian].

14. Shynkarenko, I.I. (1999). Problemy vykorystannia mozhlyvosti pidrozdiliv kryminalnoi rozvidky u borotbi z orhanizovanoiu zlochynnistiu [Problems of using the capabilities of criminal intelligence units in the fight against organized crime]. *Visnyk Lvivskoho instytutu vnutrishnikh sprav pry NAVSU*. Lviv, № 2. S.121–129 [in Ukrainian].

15. Podobnyi, O.O. (2016). Sutnist, znachennia ta aktualni suchasni problemy kryminalnoi rozvidky [The essence, significance and current problems of criminal intelligence]. Kryminalna rozvidka: metodolohiia, zakonodavstvo, zarubizhnyi dosvid: materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf., m. Odesa, 29 kvitnia 2016 r. Odesa: ODUVS, S. 53–55 [in Ukrainian].

16. Vodko, N.P. (2016). Pro zmist terminu «kryminalna rozvedka» [About the meaning of the term "criminal intelligence" About the meaning of the term "criminal intelligence"]. Kryminalna rozvidka: metodolohiia, zakonodavstvo, zarubizhnyi dosvid: materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf., m. Odesa, 29 kvitnia 2016 r. Odesa: ODUVS, S. 10–12. [in Ukrainian].

17. U Natspolitsii zivylasia kryminalna rozvidka [The National Police has a criminal investigation]. Retrieved from: https://espreso.tv/news/2017/08/09/u_nacpolitsiyi_zyavylasya_kryminalna_rozvidka (data zvernennia: 02.06.2024) [in Ukrainian].

18. Nakaz Holovy Natsionalnoi politsii Ukrainy vid 23.10.2019 roku № 1077 pro zatverdzhennia «Polozhennia pro Departament stratehichnykh rozsliduvan Natsionalnoi politsii Ukrainy» [Order of the Head of the National Police of Ukraine dated October 23, 2019 No. 1077 on the approval of the "Regulations on the Department of Strategic Investigations of the National Police of Ukraine"]. Retrieved from: <http://tranzit.ltd.ua/nakaz/files> (data zvernennia: 05.06.2024). [in Ukrainian].

19. Hribov, M.L. (2016). Pidrozdily operativnoi sluzhby v systemi kryminalnoi rozvidky natsionalnoi politsii [Units of the operative service in the system of criminal intelligence of the national police]. Kryminalna rozvidka: metodolohiia, zakonodavstvo, zarubizhnyi dosvid: materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf., m. Odesa, 29 kvitnia 2016 r. Odesa: ODUVS, S.12–14 [in Ukrainian].

Viedenieiev Dmytro,

Doctor of historical sciences, Professor

(Interdepartmental Research Center on Problems of Combating Organized Crime at the National Security and Defense Council of Ukraine, Kyiv)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8929-9875>

Semeniuk Oleksandr,

Doctor of Legal Sciences

(Interdepartmental Research Center on Problems of Combating Organized Crime at the National Security and Defense Council of Ukraine, Kyiv)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5096-1374>

TRANSFORMATION OF THE ORGANIZATIONAL AND FUNCTIONAL STRUCTURE OF THE CRIMINAL INTELLIGENCE OF THE INTERNAL AFFAIRS BODIES OF UKRAINE (1991–2019)

The article carries out a scientific reconstruction and generalization of the evolution of the organizational and functional structure of the criminal intelligence structures of the National Police of Ukraine as a promising means of combating organized crime and a form of operational and investigative activity. Regulatory and legal regulations, evolution of organizational forms and functions of criminal intelligence structures as a component of the apparatus of police agencies of Ukraine are studied. The latest judgments of specialists regarding the rational organizational and functional construction of criminal intelligence bodies (subdivisions) are considered. The basic types of criminal intelligence of the operational units of the internal affairs bodies of Ukraine, which determined the organizational and functional structure of the KRR bodies themselves, are highlighted: analytical intelligence, strategic and tactical agency intelligence, technical intelligence. It is about the strategic and tactical levels of criminal intelligence. Strategic intelligence is of a long-term nature, aimed at the collection, analysis and evaluation of large, long-term arrays of information in the interest of protecting the national interests of Ukraine, should reveal the features (tendencies) of threatening processes that occur in the criminal environment. Tactical intelligence is aimed at tracking detailed, significant for the direct practice of combating crime, information about the activities of criminal groups. «Analytical intelligence» consists in the search for primary and subsequent operationally significant information by means of constant monitoring of the processes that take place, as in a criminal environment. It is proven that criminal intelligence is one of the functions of the operational and investigative activities of operational units of internal affairs bodies, implemented through a system of intelligence, search, information and analytical activities.

Key words: *criminal intelligence, the National Police, operational and investigative activities, intelligence agencies in Ukraine.*